

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

 А. А. Мазаракі

"17" січня 2019 р.

ПРОГРАМА

**вступного фахового випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста**

галузь знань
спеціальність
спеціалізації

**07 «Управління та адміністрування»
071 «Облік і оподаткування»
«Облік і оподаткування»,
«Фінансовий контроль та аудит»**

Київ 2019

ВСТУП

Програму розроблено для вступного фахового випробування для вступників освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» на ступінь «бакалавр» за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», спеціалізаціями: «Облік і оподаткування», «Фінансовий контроль та аудит».

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту вступного фахового випробування, а також створення необхідних умов для оцінки знань, здобутих ними у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки «молодший спеціаліст».

Вступне фахове випробування проводиться у формі тестування за програмою, що складається трьох розділів:

1. Фінансовий облік.
2. Економіка підприємства.
3. Економічний аналіз.

До програми додається список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Основи побудови фінансового обліку. Сутність, предмет та об'єкти фінансового обліку. Методичні прийоми фінансового обліку. Організація і фінансового обліку на підприємстві. Нормативне регулювання фінансового обліку.

Облік грошових коштів. Облік готівки у касі. Організація готівкових розрахунків. Документальне оформлення та облік касових операцій. Особливості обліку готівки в іноземній валюті. Облік коштів на рахунках у банках. Нормативні документи з регулювання використання рахунків у банках. Характеристика форм безготівкових розрахунків. Документальне оформлення та облік коштів на поточних та інших рахунках у банках в національній валюті. Особливості обліку коштів на рахунках у банках в іноземній валюті. Облік інших грошових коштів.

Облік дебіторської заборгованості. Визнання, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості. Облік поточної дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями і замовниками. Облік заборгованості за одержаними короткостроковими векселями. Облік розрахунків за виданими авансами. Облік розрахунків за нарахованими доходами. Облік розрахунків за претензіями. Облік розрахунків із підзвітними особами. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Облік розрахунків з іншими дебіторами. Облік розрахунків з

державними цільовими фондами. Облік розрахунків за операціями з деривативами. Облік резерву сумнівних боргів. Облік довгострокової дебіторської заборгованості. Облік заборгованості за майно, що передане у фінансову оренду. Облік заборгованості за одержаними довгостроковими векселями. Облік іншої довгострокової дебіторської заборгованості. Інвентаризація розрахунків з дебіторами.

Облік запасів. Визначення та класифікація запасів. Визнання запасів. Оцінка запасів. Облік виробничих запасів. Документальне оформлення руху виробничих запасів. Облік виробничих запасів у місцях зберігання. Синтетичний та аналітичний облік виробничих запасів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Облік незавершеного виробництва, браку, напівфабрикатів та готової продукції. Характеристика рахунків. Синтетичний та аналітичний облік незавершеного виробництва, напівфабрикатів та готової продукції. Облік товарів. Документальне оформлення руху товарів. Характеристика рахунків. Синтетичний та аналітичний облік товарів. Інвентаризація запасів та облік її результатів.

Облік основних засобів. Визнання, класифікація та оцінка основних засобів. Амортизація основних засобів. Зменшення корисності основних засобів. Облік основних засобів. Документальне оформлення операцій з основними засобами. Аналітичний облік основних засобів. Облік надходження основних засобів. Облік ремонтів та поліпшення основних засобів. Облік переоцінки основних засобів. Облік амортизації (зносу) основних засобів. Облік вибуття основних засобів. Особливості обліку інвестиційної нерухомості. Облік орендних операцій. Облік операцій операційної оренди у орендодавця та орендаря. Облік операцій фінансової оренди у орендодавця та орендаря. Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів. Інвентаризація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів та облік її результатів.

Облік нематеріальних активів. Визначення та класифікація нематеріальних активів. Визнання і оцінка нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Зменшення корисності нематеріальних активів. Облік нематеріальних активів. Документальне оформлення операцій з нематеріальними активами. Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів.

Облік фінансових інвестицій. Визнання, облікова класифікація та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Облік фінансових інвестицій, що надають право власності. Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Облік фінансових інвестицій до погашення.

Облік зобов'язань. Визначення та класифікація зобов'язань. Визнання і оцінка зобов'язань. Облік поточних зобов'язань і забезпечень.

Облік розрахунків із постачальниками та підрядниками. Облік зобов'язань за виданими векселями. Облік короткострокових позик. Облік розрахунків за виплатами працівникам. Облік розрахунків за заробітною платою. Облік розрахунків за іншими виплатами. Облік розрахунків зі страхування. Облік розрахунків за податками та іншими обов'язковими платежами. Облік розрахунків за одержаними авансами. Облік розрахунків за нарахованими відсотками. Облік розрахунків з іншими кредиторами. Облік розрахунків з учасниками. Облік поточних забезпечень. Облік довгострокових зобов'язань і забезпечень. Облік довгострокових позик. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями та з фінансової оренди. Облік довгострокових забезпечень. Облік доходів майбутніх періодів. Інвентаризація зобов'язань та облік її результатів.

Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності. Методика формування фінансових результатів. Визначення нерозподілених прибутків (непокритих збитків). Облік доходів. Визначення, класифікація та оцінка доходів. Облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Облік інших операційних доходів. Облік фінансових доходів. Облік інших доходів діяльності. Облік витрат. Визначення та склад витрат. Облік витрат операційної діяльності. Облік фінансових витрат. Облік інших витрат діяльності. Облік витрат з податку на прибуток. Облік відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань. Облік витрат майбутніх періодів. Облік фінансових результатів. Облік прибутку, використаного у звітному періоді.

Облік власного капіталу. Визначення та структура власного капіталу. Облік зареєстрованого капіталу. Облік капіталу в дооцінках. Облік резервного капіталу. Облік неоплаченого капіталу. Облік вилученого капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритих збитків) як складової власного капіталу.

Розділ 2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств. Напрями діяльності підприємства.

Правові основи функціонування підприємства, статут підприємства, колективний договір. Види й організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Зовнішнє середовище господарювання підприємства.

Персонал підприємства. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Оцінка складу, руху, укомплектованості та ефективності використання персоналу. Обґрунтування планової чисельності персоналу підприємства на майбутній період. Поняття плану з праці та характеристика його розділів.

Продуктивність, мотивація і оплата праці. Продуктивність праці: сутність, методи визначення, планування та чинники зростання. Нормування праці. Мотивація та оплата праці на підприємстві. Сутність мотивації, вимоги до неї та методи. Склад, функції та організація заробітної плати. Форми та системи оплати праці, умови їх застосування. Методи оцінки ефективності матеріального стимулювання праці.

Капітал підприємства. Капітал підприємства: сутність, функції та класифікація. Поняття структури капіталу та методичні підходи до оцінки її ефективності.

Основні засоби та виробничі потужності підприємства. Сутність, класифікація та оцінка основних засобів. Знос (спрацювання) основних засобів та їх відтворення. Амортизація основних засобів: поняття та методи нарахування. Умови застосування окремих методів амортизації. Показники використання основних засобів: технічного стану, інтенсивності руху, ефективності використання. Виробнича потужність підприємства: поняття, види, методи визначення. Динамічні та оціночні показники виробничої потужності. Шляхи поліпшення використання основних засобів і виробничих потужностей.

Оборотні активи підприємства. Сутність, склад та класифікація оборотних активів. Показники використання оборотних активів. Шляхи прискорення оборотності оборотних активів. Планування та нормування окремих елементів і загальної величини оборотних активів підприємства.

Продукція підприємства. Загальна характеристика та систематизація продукції підприємств. Методи вимірювання кількісних та якісних показників, що характеризують вироблену підприємством продукцію. Сутність, показники і методи оцінки якості продукції. Шляхи підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності. Механізм управління якістю продукції: стандартизація та сертифікація. Контроль за якістю продукції: державний нагляд і внутрішньовиробничий технічний контроль.

Витрати підприємства та собівартість продукції. Витрати підприємства, їх характеристика та класифікація. Кошторис витрат підприємства. Собівартість продукції: поняття, види, планування і калькулювання. Значення й шляхи зниження собівартості продукції. Ціни та ціноутворення у ринкових умовах: сутність, функції, структура ціни. Методи ціноутворення, державне регулювання цін.

Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства. Доходи підприємства: сутність, склад та класифікація. Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства. Планування доходів підприємства: поняття та методи здійснення. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Методи, етапи, інструментарій аналізу прибутку підприємства. Механізм

формування та використання чистого прибутку підприємства. Резерви зростання доходів та прибутку підприємства.

Антикризова діяльність підприємства. Економічна безпека підприємства: сутність та складові. Реструктуризація підприємства: сутність, необхідність, завдання, форми проведення. Бізнес-план реструктуризації. Санація (фінансове оздоровлення) збанкрутілих підприємств: сутність, види, форми. Фінансування заходів щодо проведення санації. Банкрутство та ліквідація підприємства: суть, ознаки, види. Порядок ліквідації збанкрутілих підприємств. Черговість задоволення вимог кредиторів.

Розділ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Економічний аналіз і його місце в системі наукових знань. Об'єктивні передумови розвитку економічного аналізу в сучасних умовах господарювання. Пріоритети аналітичних досліджень під час формування економічного мислення. Зв'язок економічного аналізу з теорією наукового пізнання. Проблеми реалізації аналітичних підходів у здобутті професійних знань і навиків. Місце економічного аналізу у тріаді пізнання економічних систем.

Предмет, об'єкти, функції та завдання економічного аналізу. Трансформація економічного аналізу у зв'язку із зміною філософії управління. Напрями фундаментальних і прикладних досліджень економічного аналізу. Предмет і об'єкти економічного аналізу, їх класифікація і особливості дослідження. Принципи економічного аналізу.

Види економічного аналізу. Класифікація видів економічного аналізу та їх характеристика. Просторові види економічного аналізу: макроекономічний та мікроекономічний аналіз, внутрішній та зовнішній аналіз. Характеристики просторових видів економічного аналізу, особливості їх цільової орієнтації, методології і організації аналітичних робіт. Рівні аналізу відповідно до масштабів дослідження.

Оперативний економічний аналіз. Предмет і об'єкти оперативного економічного аналізу. Інформаційна база оперативного економічного аналізу. Оперативний моніторинг і діагностика діяльності суб'єктів господарювання. Оцінка відхилень від регламентованих параметрів.

Метод економічного аналізу і його характеристики. Поняття методу економічного аналізу, його загальнонаукове і функціональне значення. Характерні ознаки методу економічного аналізу. Співвідношення понять «метод» і «прийом» економічного аналізу. Класифікація загальнонаукових, економіко-логічних і економіко-математичних методів економічного аналізу та їх базові характеристики. Метод, методика і методологія економічного аналізу.

Моделювання факторних систем в аналізі економічних явищ та процесів. Сутність моделей та моделювання в економічному аналізі. Поняття образотворчої, аналогової та символічної моделей, їх характеристики. Поняття факторного економічного аналізу, його цільове спрямування. Моделювання економічних явищ і процесів як інструмент реалізації цілей факторного економічного аналізу. Процес моделювання, його етапи і складові елементи.

Евристичні методи в економічному аналізі. Сутність та класифікація евристичних методів, їх переваги і недоліки. Особливості застосування евристичних методів в економічному аналізі.

Методи та прийоми загального економічного аналізу. Економіко-логічні методи і прийоми, як інструмент обробки економічної інформації, що застосовуються при вивченні економічних явищ і процесів на макро- і мікроекономічних рівнях. Класифікація економіко-логічних (традиційних) методів і прийомів, галузь їх застосування. Місце методів загального економічного аналізу серед економіко-логічних методів і прийомів.

Методи та прийоми порівняльної комплексної оцінки. Можливості застосування порівняльної комплексної оцінки в економічному аналізі. Умови застосування та етапи порівняльної комплексної економічної оцінки. Методи детермінованої комплексної оцінки господарської діяльності.

Методи та прийоми детермінованого факторного аналізу. Методи кількісної оцінки впливу факторів на зміну результативного показника. Умови застосування методів та прийомів детермінованого факторного аналізу.

Економіко-математичні методи в економічному аналізі. Економіко-математичні методи в економічному аналізі як важливий інструмент дослідження національної економіки на макроекономічному та мікроекономічному рівнях.

Організація економічного аналізу. Методологічний та організаційний аспекти економічного аналізу і їх взаємозв'язок. Принципи організації економічного аналізу на макро- і мікрорівнях.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Характеристика джерел формування та класифікація економічної інформації для цілей аналізу. Інформаційна база економічного аналізу. Організаційно-інформаційна модель економічного аналізу. Фінансова звітність як інформаційна база економічного аналізу. Документальне оформлення результатів аналізу. Стандарти аналітичних процедур та формування вихідного аналітичного забезпечення на запит користувачів.

Методика комплексного економічного аналізу та її структурні елементи. Змістові характеристики методики комплексного економічного аналізу. Елементи методики комплексного економічного аналізу.

Адаптація методики аналізу до базових характеристик фінансово-господарської системи. Етапи комплексного економічного аналізу. Загальна модель комплексного економічного аналізу. Послідовність аналітичного обґрунтування управлінських рішень.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

1. Загальні положення

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників вимогам програми вступного фахового випробування.

2. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-баловою шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну відповідь.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>
2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://https://www.minfin.gov.ua/news/view/natsionalni-polozhennia-standarty-bukhhalterskoho-obliku?category=dohidna-politika&subcategory=buhgalterskij-oblik>

3. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

Основний до розділу 1

1. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник для ВНЗ/ Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів; М-во освіти і науки України.- 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
2. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
3. Лишиленко А. Бухгалтерський облік: підруч.- К.: Центр учбової літератури, 2017.- 670 с.
4. Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік: навч. посібник. – Київ: КПІ ім. Сікорського; Вид-во «Політехніка», 2017. – 248 с.
5. *Фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Нападовська, А.В. Алексеева, О.А. Бакурова та ін./ За ред. Л.В. Нападовської. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 700 с.*

Додатковий до розділу 1

1. *Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.*
2. *Шаповалова А.П., Уманців Г.В., Кузьменко О.П. Фінансовий облік: опорний конспект.- К.: КНТЕУ, 2018.*

Основний до розділу 2

1. Економіка підприємства : підручник / М.Г. Грещак [та ін.] ; заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко ; Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Вид. 4-те, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2009. – 816 с.
2. Економіка підприємства : підручник / І.О. Чаюн [та ін.] ; заг. ред. Н.М. Ушакова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 569 с.

Додатковий до розділу 2

1. Економіка підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – 2-ге вид. – Київ : Центр навч. л-ри, 2010. – 488 с.

Основний до розділу 3

1. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу : підручник / А.Д. Бутко. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 411 с.
2. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник / Є.В. Мних. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 514 с.
3. Міщук Г.Ю. Економічний аналіз: навч. посібник / Г.Ю. Міщук, Т.М. Джигар, О.О. Шишкіна – Рівне : НУВГП, 2017. – 156 с.

Додатковий до розділу 2

1. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – Київ: Знання, 2007. – 668 с.
2. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 310 с.
3. Баканов М. И. Теория экономического анализа. Уч. пособие / М.И. Баканов, М.В. Мельник, А.Д. Шеремет - М., финансы и статистика. 2005 – 536 с.